

205

2083-2092

"SZERESD A TE URADAT, ISTENEDET TELJES SZÍVEDBŐL, TELJES LELKEDBŐL ÉS TELJES ELMÉDBŐL"

2083 Jézus az ember Isten iránti kötelezettségeit ezzel a paranccsal foglalta össze: "Szeresd a te Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből (Mt 22,37)". E szavakban közvetlenül visszhangzik az ünnepélyes fölszólítás: "Halljad, Izrael! Az Úr, a mi Istenünk az egyetlen Úr!" (MTörv 6,4).

Isten előbb szeretett. A "tíz szó" közül az első az egyetlen Isten szeretetére emlékeztet. A következő parancsolatok a szeretet választát -- melyre az ember meghívást kapott, hogy adja Istenének -- bontják ki.

1. Cikkely

AZ ELSŐ PARANCSOLAT

"Én vagyok az Úr, a te Istened, aki kivezettelek téged Egyiptom földjéről, a szolgaság házából. Ne legyenek idegen isteneid előttem. Ne csinálj magadnak faragott képet, vagy hasonmást arról, ami fent van az égben, vagy lenn a földön, vagy a vizekben, a föld alatt. Ne borulj le ilyen képek előtt és ne tiszteld őket." (Kiv 20,2--5)

"Írva van ugyanis: Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!" (Mt 4,10)

I. "Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!"

2084 Isten úgy mutatja meg magát, hogy emlékeztet mindenható, jóakarató és szabadító tetteire annak történelmében, akihez szól: "Én (...), aki kivezettelek téged Egyiptom földjéről, a szolgaság házából" (MTörv 5,6). Az első szó tartalmazza a Törvény első parancsolatát: "Uradat, Istenedet féljed, és neki szolgálj (...). Ne menjetek idegen istenek után." (MTörv 6,13--14) Isten első fölszólítása és jogos követelése, hogy az ember fogadja el és imádja Őt.

2085 Az egy és igaz Isten elsősorban a maga dicsőségét nyilatkoztatja ki Izraelnek. Az ember hivatásának és igazságának kinyilatkoztatása Isten kinyilatkoztatásához kötődik. Az ember hivatása, hogy kinyilvánítsa Istent egy olyan cselekvésmóddal, ami megfelel "Isten képére és hasonlóságára" teremtett voltának (Ter 1,26):

Nem lesz soha más Isten, ó Trifón, és nem is volt kezdettől fogva (...) rajta kívül, aki megteremtette és elrendezte a mindenséget. Mi nem gondoljuk, hogy a mi Istenünk különbözik a tiétektől. Ő ugyanaz, mint aki atyáitokat kihozta Egyiptomból "hatalmas kézzel és kiterjesztett karral". Nem más Istenben reménykedünk -- hiszen nincsen --, hanem ugyanabban, akiben ti reménykedtek, Ábrahám, Izsák, Jákob Istenében.

2086 "Az első (parancsolatban) benne foglaltatik a hit, a remény és a szeretet parancsa. Mert amikor Istenről azt mondjuk, hogy mozdulatlan, változhatatlan, örökké ugyanaz, hűséges, helyesen valljuk azt, hogy Ő minden hamisság nélkül való; ebből következően szavai alapján teljes hittel kell tekintélyét elfogadnunk. Aki pedig az Ő mindenhatóságát, kegyességét, jóságát, jótéteményeit szemléli, megteheti-e, hogy nem belé veti minden reményét? Ha pedig jóságának és szeretetének ránk áradó gazdagságát nézi, megteheti-e, hogy nem szereti Őt? Innen fakad a bevezetés és a záradék, mellyel a Szentírásban Isten akkor él, amikor parancsolatait adja: Én vagyok az Úr!"

A HIT

2087 Erkölcsi életünk forrása az Istenbe vetett hitben van, aki kinyilatkoztatja nekünk szeretetét. Szent Pál "a hit engedelmességéről" (Róm 1,5) mint az első kötelezettségről beszél. Ennek következménye, hogy "Isten nem ismerése" minden erkölcsi eltévelyedés kiindulópontja és magyarázata. Kötelességünk tehát Isten iránt, hogy higgyünk benne és tanúságot tegyünk róla.

2088 Az első parancs azt követeli tőlünk, hogy okosan és éberrel tápláljuk és őrizzük hitünket, és utasítsunk el mindent, ami vele ellenkezik. A hit ellen többféleképpen lehet vétkezni:

A szándékos kételkedés hit kérdéseiben mellőzi vagy elutasítja, hogy igaznak tartsa mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott és az Egyház elénk ad, hogy higgyük. Az akaratlan kételkedés bizonytalankodást jelent a hit aktusában, nehézkességet a hit ellen fölhozott érvek megcáfolására, vagy a félelmet a hit homályossága miatt. A kételkedés, ha szántsándékkal ápolják, a szellem vakságához vezethet.

2089 A hitetlenség a kinyilatkoztatott igazság elhanyagolása vagy elfogadásának szándékos megtagadása. "Eretnekségnek mondjuk, ha valamely isteni és katolikus hittel elfogadandó igazságnak makacs tagadása vagy makacs kétségbevonása a keresztség fölvétele után; aposztáziának, ha a keresztes hit teljes elutasítása; és skizmának, ha a Pápának való alárendeltség vagy a neki alárendelt egyháztaggal való közösség megtagadása."

A REMÉNY

2090 Amikor Isten kinyilatkoztatja magát és meghívja az embert, az ember a saját erejével képtelen tökéletesen válaszolni az isteni szeretetre. Remélnie kell, hogy Isten megadja neki a képességet, mellyel viszonzni tudja szeretetét és a szeretet parancsainak megfelelően tud cselekedni. A remény az isteni áldásnak és Isten boldog látásának bizakodó várása; félelem is, attól, hogy megbántja Isten szeretetét és kiváltja büntetését.

2091 Az első parancsolat a remény elleni bűnökre is vonatkozik, amelyek a kétségbeesés és a vakmerő bizakodás:

A kétségbeeséssel az ember nem bíz többé abban, hogy Istentől elnyeri üdvösségét; hogy segítséget kap az üdvösség eléréséhez, vagy hogy elnyeri bűnei bocsánatát. A kétségbeesés ellenkezik Isten jóságával, igazságosságával -- mert Isten hűséges ígéreteihez -- és irgalmasságával.

2092 A vakmerőségnek két fajtája van. Vagy vakmerően bíz az ember a saját képességeiben (remélve, hogy a magasból jövő segítség nélkül üdvözülhet); vagy az isteni mindenhatóságban és irgalmasságban bíz vakmerően (remélve, hogy bocsánatot nyer megterés nélkül és dicsőséget érdem nélkül).